

Fiske för utveckling

Program för vatten och fiskeutveckling

Arjeplogs kommun 2016—2020

Dokumenttyp Program	Dokumentnamn Fiske för utveckling	Fastställd/uppriktad 2016-11-28	Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Giltighetstid
Dokumentansvarig Utvecklingsstrateg	Version 0.1	Senast reviderad	Dokumentinformation Rev. varje mandatper.	

Bakgrund

Arjeplogs kommun har unika vattenresurser och förutsättningar för fiske. Det är Sveriges mest vattenrika kommun. Här finns Sveriges största sötvattensarkipelag - fjällnära skärgård. Tre stora älvsystem, varav två nationalälvar. Nästan 9000 sjöar och bland dem Hornavan, Sveriges djupaste. Inom kommunen finns dessutom ett ovanligt lättillgängligt fjällfiske, största delen av kommunen är belägen ovan odlingsgränsen. Potentialen för ett fiske till nytta och glädje för boende, besökare och turister är fantastisk. Unik också i ett internationellt perspektiv.

Det har dock länge saknats ett aktuellt planeringsunderlag och åtgärdsprogram för kommunens arbete med natur, friluftsliv, fiske och naturbaserad besöksnäring. Med stöd av statligt bidrag i ett lokalt naturvårdsprojekt tar kommunen därför fram program för hur kommunen vill bevara och utveckla dessa unika tillgångar på ett hållbart sätt. Eftersom vattenmiljöer och fiske är av så stor betydelse har en fördjupad insats inom fiskevård och fritidsfiskeutveckling genomförts, liksom för tätorts- och bynära miljöer. Här har konsulter Pontus Lundberg, Makkaur Miljö och Stefan Grundström, Stigsjö BioGeo tagit fram rapporter. Dessa är delvis inarbetade i programmet. Flera dialogmöten och upprop har gjorts för att inhämta olika aktörers synpunkter. Det huvudsakliga arbetet, bred kartläggning genom enkätförfrågan och slutlig utformning, har utförts av Magnus Bidner, Ekom, med stöd av fiskeavgiftsmedel. Kommunens utvecklingsstrateg har samordnat arbetet och deltagit i färdigställandet.

Syftet med fiskeprogrammet

Programmet är ett styrdokument som anger politisk viljeinriktning för kommunens arbete med fiskeutveckling och utgör en grund för förvaltningens planering och åtgärder. Den visar hur arbetet ska bidra till att nå nationella, regionala och lokala mål inom området. Fiskeplanen är kopplad till kommunens övergripande styrdokument och ska bidra till att nå kommunens vision och övergripande mål.

Vision

Arjeplogs kommun – Världskänd för attraktiv livsmiljö och kreativ tillväxt

Arjeplogs kommun ska bli känd för framtidstro, öppenhet, tillåtande kreativt klimat och mångfald, vilket leder till ständig tillväxt och utveckling. Arjeplogs kommun ska upplevas som en attraktiv bostadsort där medborgarna har tillgång till trygghet och god livsmiljö, bra arbetsklimat, god omsorg samt bra boende.

Syftet med programmet är sammanfattningsvis att tydliggöra hur kommunen vill arbeta för att fiskeresurserna ska förvaltas hållbart och utgöra en viktig utvecklingsfaktor i Arjeplogs kommun och vara ett kraftfullt verktyg för att genomföra åtgärder.

Mål, strategier och prioriterade åtgärder

Utifrån den nationella fiske-, friluftspolitiken och de lokala förutsättningarna i Arjeplogs kommun fokuserar vi arbetet till fyra insatsområden;

Samverkan och kunskap, Fiske för alla, Fiskevård och förvaltning och Fiske för utveckling.

Mål – formulerar övergripande lokala mål med utgångspunkt i nationella och regionala mål.

Strategier/arbetsätt – anger långsiktiga inriktningar, vägval och arbetsätt för att uppnå målen.

Prioriterade åtgärder/rekommendationer – utgör konkreta och inom planperioden genomförbara insatser kopplade till strategierna/arbetsätten.

Insatsområde – samverkan och kunskap

Mål

- En välfungerande samverkan som skapar samsyn, delaktighet och kunskap samt tillvaratar lokalt och ideellt engagemang
- Nya mötesplatser och forum för idéutveckling och engagemang
- Ökad kunskap om fiske och hållbart nyttjande av kommunens vatten- och fiskresurser

Strategier

Kommunen ska samverka lokalt med fiskevårdsområdesföreningar, fiskerättsägare, samebyar, näringsliv och enskilda för fiskevård, utveckling av fritidsfiske och hållbar fisketurism.

Kommunen ska samarbeta med myndigheter och andra kommuner, regionala organ och universitet.

Kommunen ska verka för att formerna för samverkan utvecklas och tydliggörs

Kommunen ska hålla sig uppdaterad och informerad om aktuell kunskap om fiskeutveckling.

Kommunen ska arbeta för att innevånare, beslutsfattare och verksamhetsutövare har bra kunskap om fiske och hållbart nyttjande av kommunens vatten- och fiskresurser.

Prioriterade åtgärder/rekommendationer 2016-2020

1. Kommunen tillhandahåller en fiskekonsulent som samordnar arbetet enligt fiskeutvecklingsplanen, åtgärdsprogrammet och stöttar lokala aktörer. I uppdraget ingår att förmedla information från Länsstyrelsen och andra myndigheter ut i kommunen och att fånga upp synpunkter, önskemål och behov i kommunen och förmedla dessa vidare till myndigheterna.
2. Fiskeforum används för informationsutbyte, uppföljning av fiskeplanen och intressanta föredragningar anordnas minst en gång per år i samverkan med Länsstyrelsen. Målgrupp; fiskevårdsområdesföreningar, samfälligheter, företag och intresserad allmänhet.
3. Kommunen fortsätter att delta i samverkan i Piteälvens, Skellefteälvens och Vindel- Umeälvens vattenråd samt i Piteälven ekonomiska förening och Leaderområde Vindelälven. Kommunen har även engagemang i Stiftelsen Vindelälvsfiske.
4. Utbildningar för att öka kunskaperna hos fiskerättsägare och övriga kommunbor i form av skolverksamhet, studiecirklar, seminariekvällar mm. Målgrupperna är i första hand: Fiskevårdsområden, samfälligheter och skolor.
5. Ytterligare utredning av skadekompensationsmedel och deras möjlighet att finansiera åtgärder inom kommunen.
6. En kunskapssammanställning angående sjukdomar och parasiter på fisk genomförs i samverkan med Länsstyrelsen och kommuniceras med allmänhet och fiskerättsägare i kommunen.
7. Kartläggning av traditionell kunskap om fisket i Arjeplogs kommun och hur det på ett hållbart sätt kan tillämpas och utgöra en resurs framöver bör genomföras.
8. Hur man som fiskare tar hänsyn till rennäringen samt allemansrättens rättigheter och skyldigheter ska förmedlas via olika informationssatsningar.

Insatsområde – fiskevård och förvaltning

Mål

- En förvaltning som säkerställer ett långsiktigt hållbart nyttjande av fiskresursen
- En förbättrad miljö som skapar förutsättningar för reproduktion av fisk
- Sjöar och vattendrag producerar ekosystemtjänster som tillgodoser fritidsfisket, yrkesfisket och fisketurismens behov
- Levande sjöar och vattendrag
 - God ekologisk och kemisk status i vattnen enligt EU's vattendirektiv
 - Opåverkade vattendrag har naturliga vattenflöden, vattennivåer och spridningsvägar bibehållna
 - Naturtyper och arter knutna till sjöar och vattendrag har gynnsam bevarandestatus och tillräcklig genetisk variation
 - Främmande arter hotar inte den biologiska mångfalden
 - Stränders, sjöars och vattendrags värden för fritidsfiske är värnade och påverkan från buller är minimerad

Strategier/arbetssätt

Förvaltning

Kommunen ska stödja att fiskevårdsområden organiserar sig inom respektive avrinningsområde så att de själva kan driva och genomföra utveckling av fisket.

Ta tillvara och stötta engagemang för att hitta nya former för lokal förvaltning av fisket i samarbete med staten, andra vattenrättsägare, samfälligheter, samebyarna, entreprenörer och kommunen. Pilotområden.

I samverkan med Länsstyrelsen och andra aktörer verka för en fungerade efterlevnad av lagar och bestämmelser, t ex fiskeregler, avfallshantering och båtplatser.

Fiskevård

Arbeta för genomförande av långsiktigt hållbara åtgärder för att förbättra fisket: Det handlar exempelvis om att stötta förundersökningar, restaureringar, anläggande lekbottnar, åtgärdande av dammar och andra vandringshinder, trädalägning och regler.

Verka för att uttaget av fisk inte överskrider de gränser som garanterar en fortlevnad och en långsiktig positiv utveckling av bestånden

I undantagsfall förbättra underlaget för fritidsfiske genom utplanteringar där så bedöms lämpligt. Förutsätter material från lokala fiskstammar, tillsyn, minimerat nätfiske och uppföljning

Skydd och bevarande av fiskfaunan ska vägas in vid ärendeprovningar och mark- och vattenplaneringen inom kommunen.

Verka för att verksamheter som avloppsrening, skogsbruk, testnäring och vattenbruk inom kommunen bedrivs så att negativ påverkan på vattenmiljöer minimeras

Inom kommunen kan inga vattenkraftsprojekt tillstyrkas annat än i redan reglerade vatten. Kommunen ska verka för en miljöanpassning av befintlig vattenkraft.

Prioriterade åtgärder/rekommendationer 2016-2020

1. Erbjudna och genomföra årliga utbildningar i ekologisk fiskevård och tillsyn.
2. En satsning tillsammans med Länsstyrelsen, samebyar, entreprenörer m.fl. för utbildningar, kampanjer, tillsyn och information för bättre regelefterlevnad, t ex fiske ovan odlingsgränsen, avfallshantering och uppställning av båtar..
3. Stötta organisationer att genomföra och finansiera fiskevårdsåtgärder utifrån åtgärdsprogram.

Bistå med utbildning, inventering, och hjälp vid praktisk fiskevård som elfiske, planering, tillståndsansökningar och finansiering.

4. Utveckla samarbetet med Skogsstyrelsen och bl.a. precisera och prioritera samrådsområden där särskild hänsyn till vattenmiljöer ska tas utifrån skogsvårdslagen.
5. ”Efter Stora Sjöarna- projekt”. I samverkan ta fram projektplan för Stora sjöarna med stöd av Länsstyrelsen och forskare. Exempelvis inventeringar biflöden, utredningar fisktrappa, lekvandring eventuellt genom telemetrikartläggningar, restaureringar, förstärkningsutsättningar.
6. Utredda områdesskydd för de tätortsnära Arjeplogs-/Vaukaströmmarna i syfte att bidra till förbättrade förutsättningar för utveckling och investeringar i friluftsområdena.
7. Uppdatera fiskregler
8. Kommunen tillser att vidta de utpekade åtgärder som Vattenmyndigheten anger i Åtgärdsprogrammet för Bottenvikens vattendistrikt.

3.3 Insatsområde - Fiske för alla - Tillgänglighet och service

Mål

- En ökad tillgänglighet till fisket för lokalbefolkning och besökare
- En förbättrad service och information som underlättar fiskeupplevelser i kommunen
- Välskötta friluftsanordningar av god kvalitet
- En god och tillgänglig väg- och ledinfrastruktur

Strategier/Arbetssätt

Information och skyltning ska vara tydlig och aktuell och utformad i linje med kommunens gestaltningsprogram, varumärkes- och grafiska profil.

Ett antal fiskeområden/anläggningar ska ha särskild hög tillgänglighet med fokus på barn, unga och personer med funktionsnedsättning.

Arbeta för att skolor, förskolor, äldreomsorgen och integrationsverksamheten har möjlighet att regelbundet nyttja närnaturen för fiske och friluftsliv.

Kommunens skötselinsatser ska prioriteras efter förväntad nyttjandegrad och olika gruppers behov.

Driftkostnader och långsiktigt ansvar för skötsel ska tydliggöras innan satsningar genomförs. Engagemang från föreningar och företag ska tas till vara och kommunen bör sträva efter uppmuntra föreningar och privata intressenter att sköta rastplatser, leder och liknande.

Verka för att servicepunkter i orter med landsbygdsbutiker/drivmedelstationer också förmedlar turisttjänster inklusive fiskeinformation.

Samverka med Trafikverket, Swedish Lapland Visitors Board, Länsstyrelsen, inom Skellefteåregionen och med privata och statliga markägare för att upprätthålla och utveckla en turistisk god och tillgänglig väg- och ledinfrastruktur.

Prioriterade åtgärder/rekommendationer 2016-2020

1. Turistinformation på Silvermuseet och aktuell informationen om fiske på kommunens hemsida och via sociala medier. En uppdaterad fiskeguide på både svenska och engelska ska finnas. Information, kartor och länkar till olika aktörer inom fisket i kommunen.
2. Åtgärder för bättre vägvisning/skyltning till fisket både övergripande och lokalt.
3. Sammanställning och utredning av befintliga serviceanläggningar, tidigare tillgänglighetsåtgärder (bl.a. 19 båtramper), nya önskemål, skötselbehov, skötselansvar och möjliga åtgärder.
4. I samverkan med föreningar, samfälligheter, markägare som Statens fastighetsverk och andra aktörer söka finansiering och vidta åtgärder som underhåll och nyanläggning av vindskydd broar, bryggor med mera.
5. En särskild översyn av infrastrukturen i Laisdalen och delar av Piteälven bör genomföras. Tillgängligheten är i vissa fall mycket dålig i dessa områden.
6. Möjligheten att tillskapa "Fiskecentrum", som lokala fiskeinformationsspridare, bör undersökas liksom behov av platsbunden digital fiskeinformation på olika språk.
7. I samverkan inom Swedish Lapland Visitors Board, regional turistorganisation, ta fram och genomföra värdsutbildningar för olika aktörer, inklusive ökad kunskap om det fisketuristiska utbudet, service och information.
8. Sammanställning av befintliga anläggningar för fiske i kommunen, dess kvalitet och tillgänglighetsanpassning för spridning till turistföretag och föreningar.

Insatsområde - Fiske för utveckling - Fisketurism och evenemang

Mål

- Fisketurismen har minst fördubblats till 2020 (jämfört med 2010) och är en viktig del av kommunens hållbara besöksnäring som skapar arbetstillfällen och betydande samhällsekonomiska värden.
- Arjeplogs kommun erbjuder som destination ett rikt utbud av fiskeupplevelser och fiskeevent i världsklass

Strategier/arbetssätt

Kommunen ska verka för en utvecklad och hållbar fisketurism året runt och delta i insatser som arbetar med att utveckla fisketurism och evenemang.

Bedriva ett professionellt, proaktivt och utvecklande arbete mot potentiella och befintliga fisketuristföretagare och investerare

Turistiska satsningarna ska ske i sådana former att de biologiska kvaliteterna i sjöar och vattendrag bibehålls eller stärks.

Spetsig och smart marknadsföring av fiskeupplevelser och fiskeföretag så att det stärker Arjeplogs profil och attraktionskraft för fisketurister, boende och inflyttare

Prioriterade åtgärder/rekommendationer 2016-2020

1. Fortsatt samverkan med grannkommuner och i organisationer för främjande av fiskebaserad företagsamhet, som Swedish Lapland Visitors Board, Skellefteåregionen, Piteälvens ekonomiska förening, Leaderområde Vindelälven(Laisälven) och Stiftelsen Vindelälvsfiske (Laisälven).
2. Stötta och arbeta med utvecklingen av fisketurism genom deltagande i olika utvecklingsprojekt, som Destination Capacity Building in Swedish Lapland.
3. Verka för samverkanslösningar mellan fiskerättsägare, samfälligheter, samebyar, föreningar och företagare för att åstadkomma ”spjutspetsprodukter - drömfisken” med exklusivt fiske.
4. Stötta fortsatt utveckling av hållbara fiskearrangemang som tävlingar och event, exempelvis internationella flugfiskearrangemang
5. Hålla arbetsförmedling och kommunens övriga näringsliv informerade om kommunens fiske- och friluftsmöjligheter som stöd i rekrytering av personal.

Åtgärdsprogram, uppföljning, revidering och finansiering

Kommunfullmäktige fastställer programmet som aktualitetsprövas varje mandatperiod.

En detaljerad åtgärdsplan upprättas som stöd för medelsansökningar, tidsättning och ansvarsfördelning. Den revideras årligen av kommunstyrelsens allmänna utskott. I samband med bokslut och årsredovisning sker en återredovisning till kommunstyrelsen.

Finansiering sker inom budgetram och till stor del genom extern finansiering i form av fiskeavgiftsmedel, bygdemedel och andra tillgängliga projektstöd.

Referenser/underlag

- Faktaunderlag till Natur- och friluftsprogram för Arjeplogs kommun, Stigsjö GeoBio, Stefan Grundström, 2015 (LONA)
- Fiskeforum, dialogträff 201601026 samt ett antal samrådsträffar
- Friluftsliv för alla. Rapport 6700. Naturvårdsverket 2015
- Förstudie fiskedestinationsutveckling i Arjeplog, Sorsele, Storuman 2013-2014, slutrapport Leaderprojekt
- Förstudie jakt och fiske, Swedish Lapland, 2015
- Förutsättningar för att genomföra internationella flugfiskearrangemang i området Arvidsjaur/Arjeplogs kommuner, förstudie, Greger Jonsson, Salmo Lapland, 2011
- Handlingsplan Turistisk samverkan Skellefteåregionen, 2015
- Kommentarer angående uppdatering av verksamhetsplanen fiske i Arjeplog samt kortfattad beskrivning av nödvändiga kompletteringar, Pontus Lundberg, Makkaur miljö, 2013 (LONA)
- Kommentarer angående uppdatering av dokument – ”Vattenbruk i Arjeplogs kommun” Pontus Lundberg, Makkaur miljö, 2013 (LONA)
- Lapland 2020- Lokal utvecklingsstrategi Leader Lapland, 2015
- Lokal utvecklingsstrategi Leaderområde Vindelälven 2014-2020
- Miljomal.nu
- Resultat av enkätförfrågan 2015-2016
- Regional besöksnärlingsstrategi, utkast 14.01.20,
- Sorsele fiskeplan 2009-2012, Magnus Bidner, EKOM, 2009
- Svensk fritidsfiske och fisketurism 2020, Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten, 2013
- Träff om framtidens fiske 201106-14, Jörgen Stenberg entreprenör, Greger Jonsson, Salmo Lapland, Destination Arctic Circle
- Utredning av fiskeavgiftsmedel 2014, Arjeplogs kommun, Magnus Bidner, EKOM, 2014
- Utvecklingsstrategi för tätortsnära fiske, Rapport 2010:2, Sportfiskarna, 2010